

1. הגדרות

(תיקונים: התשנ"ה, התשל"ו, התשע"א, התשע"ח)

בחוק זה -

"נזקק" - אדם הזקוק לסעד מחמת גילו, מצב בריאותו, ליקויו הרוחני או הגופני, עוני או מסיבות אחרות, הכל לפי המבחנים שנקבעו בתקנות;
"עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד" - עובד סוציאלי שמונה לעניין חוק זה לפי סעיף 13(ב);
"עובד סוציאלי" - (נמחקה);
"בית משפט" - בית המשפט לעניני משפחה לרבות בית דין המוסמך לדון בעניני מזונות.

2. מחלקות לשירותים חברתיים של רשויות מקומיות

(תיקונים: התשכ"ה, התשל"ו, התשע"א, התשע"ב, התשע"ח)

(א) רשות מקומית תקיים מחלקה לשירותים חברתיים לשם טיפול סוציאלי בנזקקים והגשת סעד להם. שר הרווחה והשירותים החברתיים, בהתייעצות עם שר הפנים, רשאי להתקין תקנות בדבר ארגון של מחלקות לשירותים חברתיים של רשויות מקומיות.

(ב) נתבקשה מחלקה לשירותים חברתיים של רשות מקומית ליתן טיפול סוציאלי או להגיש סעד, ימסור הממונה על המחלקה למבקש, בכתב, את החלטה בבקשה תוך זמן סביר.

(ג) הרואה את עצמו נפגע על ידי אי מתן תשובה תוך זמן סביר או על ידי החלטה רשאי לערור לפני ועדת ערר בכתב.

(ד) ועדות ערר יוקמו בכל רחבי המדינה על ידי שר הרווחה והשירותים החברתיים והוא יקבע את תחום שיפוטן בהתייעצות עם ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת.

(ה) בוועדת ערר יהיו שלושה חברים, שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים, ואלה הם:

(1) משפטן הכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, שימונה בהתייעצות עם שר המשפטים, והוא יהיה היושב ראש;

(2) נציג ציבור שאינו עובד המדינה ואינו עובד רשות מקומית;

(3) עובד סוציאלי שאינו עובד המדינה ואינו עובד רשות מקומית, שעבד כעובד סוציאלי בשירות המדינה או ברשות מקומית שבע שנים לפחות.

(ה) ההוראות לפי חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992 (להלן — חוק בתי דין מינהליים), למעט סעיפים 11, 12, 25 ו-

45 לחוק האמור, יחולו, בשינויים המחויבים ובשינויים לפי חוק זה, על ערר ועל ועדת ערר.

(ו) שר הרווחה והשירותים החברתיים, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות סדרי הנהל בעררים.

(ז) ועדת ערר רשאית בהחלטתה בערר על מתן סעד -

(1) לדחות את הערר ולאשר את ההחלטה שעוררים עליה;

(2) לשנות את ההחלטה שעוררים עליה;

(3) לבטל את ההחלטה ולקבוע לנזקק סעד כדי השיעור שהמחלקה לשירותים חברתיים רשאית ליתן;

(4) לחייב את המחלקה לשירותים חברתיים, לבדוק שנית את בקשת העורר, לפי הוראות שתתן לענין זה או ללא הוראות.

(ח) ועדת ערר רשאית בהחלטתה בערר על מתן טיפול סוציאלי -

(1) לדחות את הערר ולאשר את ההחלטה שעוררים עליה;

(2) לחייב את המחלקה לשירותים חברתיים לבדוק שנית את בקשת העורר לפי הוראות שתתן לענין זה או ללא הוראות.

(ט) (1) החלטה סופית של ועדת ערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים.

(2) החלטה אחרת של ועדת ערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים אם ניתנה לכך רשות

מאת שופט של בית משפט לעניינים מינהליים; לענין זה, "החלטה אחרת" — החלטה לענין עיכוב ביצוע לפי סעיף 33 לחוק בתי דין מינהליים וכן החלטה בענין סמכות עניינית .

2.א. סייג למתן סעד

(תיקון התשמ"א)

על אף האמור בסעיף 2, לא תינתן תמיכה שמטרתה להבטיח הכנסה מספקת כדי מחיה.

2.ב. סיוע במיצוי זכויות

(תיקון התשע"ח)

(א) מחלקה לשירותים חברתיים תסייע לנזקק למצות את זכויותיו לפי כל דין, בין השאר בתחומי הרווחה, הבריאות, החינוך, התעסוקה והדיוור, והכול בהתאם לתכנית הטיפול שקבע עובד סוציאלי לנזקק.

(ב) סיוע במיצוי זכויות כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיקלול מתן מידע לנזקק על זכויותיו וליווי במיצוין, ובכלל זה מעקב אחר מיצוי הזכויות, והכול בהתאם לכללים שקבע שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.

(ג) סיוע במיצוי זכויות כאמור בסעיף זה יינתן במסגרת מקורות המימון העומדים לרשות המחלקה לשירותים חברתיים.

3. חקירתו של נזקק

(תיקונים: התשע"א, התשע"ח)

נתבקשה מחלקה לשירותים חברתיים להגיש סעד לנזקק, רשאי עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד לחקור אותו וכל אדם אחר בדבר מצבו של הנזקק.

4. חקירתו של חייב וגילוי ידיעות

(תיקון התשע"א)

(א) נוכח עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד כי אדם הוא נזקק, רשאי הוא לחקור את החייב, או העלול להיות חייב, במזונותיו של הנזקק ((להלן - החייב), בדבר יכלתו לספק מזונות לנזקק.

(ב) היה עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד סבור שיש לאדם ידיעות בדבר יכלתו של החייב, יהא בית המשפט שמקום מגוריו של האדם הוא בתחום שיפוטו ושמסומך לדון בענין אותם המזונות רשאי, לפי בקשת העובד הסוציאלי, להזמין את האדם להתייצב לפניו ולצוות שייחקר על ידי העובד הסוציאלי בבית המשפט, ודין המוזמן כך כדין עד שהוזמן להעיד בבית משפט.

5. סודיות

(תיקון התשע"א)

(א) על אף חובת הסודיות המוטלת על עובד המדינה או עובד רשות מקומית על פי כל דין, חייב הוא למסור ידיעות על רכוש או הכנסותיו של נזקק, אם נדרש לכך על ידי עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד, וכן על רכוש או הכנסותיו של חייב, אם הסכים החייב למסירת הידיעות או אם בית המשפט ציווה על כך.

(ב) עובד סוציאלי לפי חוק שירותי הסעד שהגיעה אליו ידיעה אגב חקירה, ישמרנה בסוד ולא יגלנה אלא במידה שיש צורך בכך לשם ביצוע חוק זה או חוק אחר והתקנות שהותקנו על פיהם.

6. תביעת מזונות וגבייתם

(תיקונים: התשע"א, התשע"ח)

(א) במידה שנזקק לא תבע מזונות מחייב או לא גבה אותם, זכאים שר הרווחה והשירותים החברתיים או רשות מקומית לתבוע ולגבות אותם בשם הנזקק על פי הרשאתו, או אף ללא הרשאתו אם הוא קטין או חולה-נפש או נמצא בטיפול סוציאלי של מחלקה לשירותים חברתיים.

(ב) שר הרווחה והשירותים החברתיים או רשות מקומית שגבו מזונות, ימסרו אותם לנזקק או ישתמשו בהם לפי הוראת בית המשפט שפסק את המזונות, לצרכיו של הנזקק; במידה שלא ראו צורך או אפשרות להשתמש בהם כך - יחזירו לחייב.

7. החזרת סעד על ידי בעל אמצעים

(תיקון התשע"א)

(א) הגישו שר הרווחה והשירותים החברתיים או רשות מקומית סעד לאדם ונתגלה כי באותו זמן היו הכנסותיו של האדם מספיקות לצרכים שלמענם ניתן הסעד, חייב הנזקק להחזיר את הסעד שהוגש.

(ב) לצורך סעיף זה רואים סעד שהוגש לילדו של אדם עד גיל שש-עשרה, כסעד שהוגש לו עצמו.

(ג) אין סעיף זה בא לגרוע מכוחו של דין אחר.

8. החזרת סעד על ידי אדם ששוקם

(תיקון התשע"א)

(א) הגישו שר הרווחה והשירותים החברתיים או רשות מקומית סעד לאדם, ולאחר מכן עלו הכנסותיו או נכסיו של האדם כדי שיקומו וכדי סיפוק נאות של צרכיו ושל צרכיהם של אלה שהוא חייב במזונותיהם וכדי החזרת הסעד שהוגש, כולו או מקצתו, חייב הוא בהחזרתו כאמור.

(ב) אין אדם חייב בהחזרת הסעד שניתן לו בהיותו למטה מגיל שש-עשרה.

(ג) לא תוגש תביעה לפי סעיף זה אלא תוך שש שנים מהגשת הסעד.

9. החזרת סעד מעזבון

תביעה לפי סעיף 7 מותר להגישה נגד אדם או נגד עזבון; אך אין החובה להחזרת הסעד חלה על העזבון אלא במידה שיש בו עודף על הדרוש לסיפוק מזונותיהם של הזכאים להם.

10. הסכם מזונות

(תיקון התשע"א)

היו שר הרווחה והשירותים החברתיים או רשות מקומית רשאים להגיש תביעה נגד חייב לפי סעיף 6, רשאים הם לעשות הסכם עם החייב בדבר מזונותיו של הנזקק. אישר בית משפט המוסמך לדון בחיוב המזונות את ההסכם, יהיה ההסכם ניתן

להוצאה לפועל ולשינוי כאילו היה החלטה של אותו בית משפט.

11. פטור ממס בולים

הרשאה לפי סעיף 6 והסכם לפי סעיף 10 פטורים ממס בולים.

12. עונשין

(א) המסרב להיחקר לפי הסעיפים 2 ו-4(א) ללא נימוק סביר, דינו - מאסר חדשיים.

(ב) העובר על הוראות סעיף 5(ב), דינו - מאסר ארבעה חדשים.

13. ביצוע, תקנות ומינוי עובדים סוציאליים לפי חוק שירותי הסעד

(תיקונים: התשל"א, התשע"א, התשע"ח)

(א) שר הרווחה והשירותים החברתיים (בסעיף זה - השר) ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות הפיקוח על המחלקות לשירותים חברתיים ודרכי הטיפול בנזקקים ולמעט תקנות בדבר סדרי הדין בבית המשפט.

(ב) השר ימנה עובד סוציאלי ראשי וכן עובדים סוציאליים לעניין חוק זה, שיפעלו לפי הנחיותיו של העובד הסוציאלי הראשי, בדרך כלל או לעניין מסוים; חלק עובד סוציאלי על ההנחיות בעניין מסוים, ישוב העובד הסוציאלי הראשי ויכריע בדבר לאחר שקיים התייעצות בעניין זה עם העובד הסוציאלי ועם גופים אחרים שמצא לנכון.

דוד בן-גוריון

ח. משה שפירא

ראש הממשלה

שר הסעד

יצחק בן-צבי

נשיא המדינה

---

[1]. [ס"ח 249](#), התשי"ח (28.3.1958), עמ' 103.

תיקונים: [ס"ח 466](#), התשכ"ה (1.8.1965), עמ' 291;

[ס"ח 635](#), התשל"א (19.11.1970), עמ' 177;

[ס"ח 991](#), התשמ"א (1.12.1980), עמ' 36;

[ס"ח 1538](#), התשנ"ה (7.8.1995), עמ' 397;

[ס"ח 1574](#), התשנ"ו (8.3.1996), עמ' 163;

[ס"ח 2264](#), התשע"א (9.12.2010), עמ' 75. [הצ"ח - ממשלה 507](#), התש"ע, עמ' 1058;

[ס"ח 2345](#), התשע"ב (19.3.2012), עמ' 220. [הצ"ח - כנסת 439](#), התשע"ב, עמ' 97. הוראות התיקון יחולו על

עררים שיוגשו מיום תחילתו ואילך ועל ועדות ערר שימונו מיום תחילתו ואילך, ואולם החל מיום 19.3.2015 לא יכהנו אלא ועדות ערר שמונו לפי הוראות סעיף 2 כפי שתוקן בתיקון זה;
ס"ח 2683, התשע"ח (17.1.2018), עמ' 114. הצ"ח - כנסת 740, התשע"ח, עמ' 28.

//